Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 19ης Ιουλίου 2012*

«Πρωτόκολλο για το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της ΕΚΤ — Άρθρο 36 — Πρωτόκολλο περί των προνομίων και ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων — Άρθρα 13, 15 και 23 — Συμφωνία περί της έδρας της ΕΚΤ — Άρθρο 15 — Εφαρμογή στους υπαλλήλους της ΕΚΤ των διατάξεων της γερμανικής κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας οι οποίες προβλέπουν τη χορήγηση γονικού επιδόματος»

Στην υπόθεση C-62/11,

με αντικείμενο αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Hessisches Landessozialgericht (Γερμανία) με απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 2011, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 10 Φεβρουαρίου 2011, στο πλαίσιο της δίκης

**Land Hessen**

κατά

**Florence Feyerbacher,**

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους B. Σκουρή, Πρόεδρο, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts και J.-C. Bonichot, προέδρους τμήματος, A. Rosas, R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann (εισηγητή), A. Ó Caoimh, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, E. Jarašiūnas και C. G. Fernlund, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Jääskinen

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η F. Feyerbacher, παρισταμένη αυτοπροσώπως,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον T. Henze,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις F. Clotuche-Duvieusart και B. Eggers,

— η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), εκπροσωπούμενη από τις E. Carlini και M. López Torres,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 24ης Μαΐου 2012,

εκδίδει την ακόλουθη

## Απόφαση

1 Η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία της συμφωνίας της 18ης Σεπτεμβρίου 1998 μεταξύ της Γερμανικής Κυβερνήσεως και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας περί της έδρας του εν λόγω οργάνου [*BGBl.* (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας) 1998 II, σ. 2745, στο εξής: συμφωνία περί της έδρας], ιδίως του άρθρου 15 της συμφωνίας αυτής, σε συνδυασμό με το άρθρο 36 του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΕ 1992, C 191, σ. 68), όπως προσαρτήθηκε στη Συνθήκη ΕΚ (στο εξής: πρωτόκολλο για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο της εκδικάσεως διαφοράς μεταξύ της F. Feyerbacher και του Land Hessen (ομόσπονδο κράτος της Έσσης) με αντικείμενο την άρνηση χορηγήσεως γονικού επιδόματος.

### Το νομικό πλαίσιο

*Το πρωτόκολλο περί των προνομίων και ασυλιών*

3 Κατά το άρθρο 13 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 8ης Απριλίου 1965 (ΕΕ 2006, C 321 E, σ. 318), όπως αυτό προσαρτήθηκε στις Συνθήκες ΕΚ και Ευρατόμ και το οποίο έχει εφαρμογή στα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως της κύριας δίκης (στο εξής: πρωτόκολλο περί των προνομίων και ασυλιών):

«Επί των αποδοχών, μισθών και λοιπών αμοιβών που καταβάλλουν οι Κοινότητες στους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό τους επιβάλλεται φόρος υπέρ των Κοινοτήτων σύμφωνα με τους όρους και τη διαδικασία που καθορίζονται από το Συμβούλιο προτάσει της Επιτροπής.

Οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό απαλλάσσονται από την επιβολή εσωτερικών φόρων επί των αποδοχών, μισθών και λοιπών αμοιβών που καταβάλλονται από τις Κοινότητες.»

4 Το άρθρο 15 του πρωτοκόλλου αυτού όριζε τα εξής:

«Το Συμβούλιο καθορίζει ομοφώνως προτάσει της Επιτροπής το καθεστώς των κοινωνικών παροχών, που εφαρμόζεται στους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό των Κοινοτήτων.»

5 Το άρθρο 23, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω πρωτοκόλλου όριζε τα εξής:

«Το παρόν πρωτόκολλο εφαρμόζεται επίσης στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα [ΕΚΤ], στα μέλη των οργάνων της και στο προσωπικό της, με την επιφύλαξη των διατάξεων του πρωτοκόλλου περί του καταστατικού του [ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ].»

*Το πρωτόκολλο για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ*

6 Το άρθρο 36, παράγραφοι 1 και 2, του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως της κύριας δίκης, είχε ως εξής:

«36.1. Το Διοικητικό Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Εκτελεστικής Επιτροπής, καθορίζει τους όρους απασχόλησης του προσωπικού της ΕΚΤ.

36.2. Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο για όλες τις διαφορές ανάμεσα στην ΕΚΤ και τους υπαλλήλους της εντός των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται στους όρους απασχόλησής τους.»

*Η συμφωνία περί της έδρας*

7 Κατά το πέμπτο εδάφιο του προοιμίου της, η συμφωνία περί της έδρας αποσκοπεί «στον καθορισμό των προνομίων και ασυλιών της [ΕΚΤ] στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας σύμφωνα με το πρωτόκολλο περί προνομίων και ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων».

8 Κατά το έκτο εδάφιο του προοιμίου της, η συμφωνία περί της έδρας συνήφθη ιδίως «λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης να διασφαλιστεί ότι, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η [ΕΚΤ] θα είναι σε θέση να επιτύχει τους σκοπούς της και να εκπληρώνει τα καθήκοντά της πλήρως και αποτελεσματικώς».

9 Το άρθρο 1 της εν λόγω συμφωνίας, το οποίο επιγράφεται «Ορισμοί», προβλέπει τα ακόλουθα στην παράγραφο 9:

«ως “υπάλληλοι” νοούνται οι υπάλληλοι της ΕΚΤ υπό την έννοια του άρθρου 4γ του κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ) 549/69 του Συμβουλίου, της 25ης Μαρτίου 1969, περί καθορισμού των κατηγοριών των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στους οποίους εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 12, 13, δεύτερ[ο εδάφιο], και 14 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και των ασυλιών των Κοινοτήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/001, σ. 124) όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ, ΕΚΑΧ, Ευρατόμ) 1198/98 του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 1998 (ΕΕ L 166, σ. 3).»

10 Το άρθρο 15 της συμφωνίας περί της έδρας, επιγραφόμενο «Μη εφαρμογή της γερμανικής εργατικής νομοθεσίας και του γερμανικού δικαίου κοινωνικών ασφαλίσεων», ορίζει τα εξής:

«Λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 36 [του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ], οι όροι απασχολήσεως των μελών της εκτελεστικής επιτροπής και των υπαλλήλων δεν διέπονται από τις ουσιαστικές και τις δικονομικές διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας και του δικαίου κοινωνικών ασφαλίσεων της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας.»

*Οι όροι απασχολήσεως του προσωπικού της ΕΚΤ*

11 Το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ, κατ’ εφαρμογή ιδίως του άρθρου 36, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, ενέκρινε τους όρους απασχολήσεως του προσωπικού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας («Conditions of Employment for Staff of the European Central Bank») (στο εξής: όροι απασχολήσεως του προσωπικού της ΕΚΤ). Το άρθρο 9, στοιχεία α′ και γ′, των όρων απασχολήσεως του προσωπικού της ΕΚΤ ορίζει τα εξής:

«Οι εργασιακές σχέσεις μεταξύ της ΕΚΤ και του προσωπικού της διέπονται από τις συμβάσεις εργασίας που συνάπτονται σύμφωνα με τους παρόντες όρους απασχολήσεως. Οι κανόνες για θέματα προσωπικού, οι οποίοι θεσπίζονται από την εκτελεστική επιτροπή, καθορίζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής των εν λόγω όρων απασχολήσεως.

[...]

Οι όροι απασχολήσεως δεν διέπονται από κανένα εθνικό δίκαιο [...]»

12 Τα άρθρα 21, 24 και 36 των όρων απασχολήσεως του προσωπικού της ΕΚΤ προβλέπουν περαιτέρω ότι οι οριζόμενες σε αυτά παροχές «έχουν συμπληρωματικό χαρακτήρα σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη ομοειδή παροχή προερχόμενη από άλλη πηγή. Τα μέλη του προσωπικού υποχρεούνται να υποβάλουν αίτηση για τη χορήγηση των εν λόγω ομοειδών παροχών οι οποίες αφαιρούνται από εκείνες που οφείλει η ΕΚΤ καθώς και να τις δηλώνουν».

13 Δυνάμει του άρθρου 29 των όρων απασχολήσεως του προσωπικού της ΕΚΤ, τα μέλη του προσωπικού της ΕΚΤ έχουν δικαίωμα σε γονική άδεια άνευ αποδοχών. Επιπλέον, κατά το άρθρο 5, παράγραφος 11, των κανόνων για το προσωπικό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας («European Central Bank Staff Rules»), η γονική άδεια μπορεί να έχει μέγιστη διάρκεια τριών ετών για κάθε συντηρούμενο τέκνο, ενώ κάθε υπάλληλος επιτρέπεται να λάβει συνολικά γονική άδεια διάρκειας έως έξι ετών. Κατά τη διάρκεια της γονικής άδειας, το μέλος του προσωπικού διατηρεί τα δικαιώματά του για τη λήψη επιδόματος συντηρούμενου τέκνου και επιδόματος σπουδών καθώς και τα δικαιώματά του σε σύνταξη αναπηρίας ή σε παροχές λόγω θανάτου, εξακολουθώντας να υπάγεται στο συνταξιοδοτικό σύστημα της ΕΚΤ χωρίς υποχρέωση καταβολής εισφορών σχετικών με τα προαναφερθέντα επιδόματα και παροχές. Ομοίως, εξακολουθεί να καλύπτεται από το σύστημα ασφαλίσεως ασθενείας και ατυχήματος της ΕΚΤ, καταβάλλοντας προς τον σκοπό αυτό τη σχετική εισφορά.

*Το γερμανικό δίκαιο*

14 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του νόμου περί γονικού επιδόματος και γονικής αδείας (Bundeselterngeld- und Elternzeitgesetz), της 5ης Δεκεμβρίου 2006 (*BGBl.*, 2006 I, σ. 2748, στο εξής: BEEG), ορίζει τα εξής:

«Γονικό επίδομα δικαιούται όποιος

1. έχει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του στη Γερμανία,

2. συγκατοικεί με το τέκνο του,

3. έχει αναλάβει την επιμέλεια και την ανατροφή του τέκνου αυτού και

4. δεν ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα ή δεν ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα πλήρους απασχόλησης.»

15 Το άρθρο 3, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, του BEEG ορίζει τα εξής:

«Οι παρόμοιες με γονικό επίδομα παροχές, τις οποίες δικαιούται να λάβει εκτός Γερμανίας ή από διακρατικό ή υπερεθνικό οργανισμό όποιος αντλεί δικαίωμα από την παράγραφο 1, συνυπολογίζονται για το γονικό επίδομα, εφόσον αφορούν το ίδιο χρονικό διάστημα και εφόσον δεν εφαρμόζονται οι κανονισμοί που εκδίδονται βάσει της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.»

16 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του BEEG, για τον υπολογισμό του ποσού του γονικού επιδόματος πρέπει «να λαμβάνονται υπόψη [...] σύμφωνα με όσα ορίζει ο κώδικας φορολογίας εισοδήματος [Einkommensteuergesetz] το ποσό των πραγματικών εισοδημάτων που φορολογούνται στη Γερμανία».

17 Τα άρθρα 30 και 31 του πρώτου βιβλίου του Κώδικα Κοινωνικών Ασφαλίσεων — Γενικές Αρχές (Erstes Buch Sozialgesetzbuch — Allgemeiner Teil) ορίζουν τα εξής:

«Άρθρο 30

(1) Οι διατάξεις του παρόντος κώδικα εφαρμόζονται σε όποιον έχει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του εντός του εδαφικού πεδίου εφαρμογής του.

(2) Ο παρών κώδικας δεν θίγει την εφαρμογή των διατάξεων του διεθνούς ή υπερεθνικού δικαίου. [...]

Άρθρο 31

Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που αφορούν τις κοινωνικές παροχές του παρόντος κώδικα γεννώνται, διαπιστώνονται, τροποποιούνται ή καταργούνται μόνον εφόσον αυτό επιβάλλεται ή επιτρέπεται από τον νόμο.»

**Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα**

18 Η F. Feyerbacher έχει τη γερμανική ιθαγένεια και διαμένει στη Γερμανία, όπου και ασκούσε επαγγελματική δραστηριότητα για την οποία υπέκειτο στον γερμανικό φόρο εισοδήματος και υπαγόταν στο γερμανικό σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων.

19 Εν τω μεταξύ προσλήφθηκε ως μέλος του προσωπικού της ΕΚΤ και, υπ' αυτή της την ιδιότητα, ελάμβανε μισθό υποκείμενο στον κοινοτικό φόρο, από δε την ανάληψη των καθηκόντων της υπαγόταν στους όρους απασχολήσεως του προσωπικού τους οποίους είχε εκδώσει το όργανο αυτό, ενώ ο μισθός της δεν υπέκειτο στον γερμανικό φόρο εισοδήματος ούτε στο γερμανικό σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων.

20 Μετά τη γέννηση του παιδιού της στις 5 Σεπτεμβρίου 2008, η F. Feyerbacher υπέβαλε στις γερμανικές αρχές αίτημα να της χορηγήσουν το γονικό επίδομα του BEEG.

21 Η F. Feyerbacher υποστήριξε ότι το άρθρο 15 της συμφωνίας περί της έδρας, το οποίο αφορά τους «όρους απασχολήσεως του προσωπικού», ουδόλως απέκλειε τη χορήγηση της παροχής αυτής, δεδομένου ότι το γονικό επίδομα χρηματοδοτείται όχι μέσω υποχρεωτικών ασφαλιστικών εισφορών, από την καταβολή των οποίων εξαιρείται το προσωπικό της ΕΚΤ δυνάμει του εν λόγω άρθρου 15, αλλά από φορολογικούς πόρους. Επιπλέον, στην προκειμένη περίπτωση δεν υφίστατο σώρευση παροχών καθόσον η ΕΚΤ δεν της χορηγούσε επίδομα τέτοιου είδους.

22 Το αίτημα της F. Feyerbacher απορρίφθηκε με τις από 4 Δεκεμβρίου 2008 και 8 Ιανουαρίου 2009 αποφάσεις του Land Hessen, με την αιτιολογία ότι, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών και του άρθρου 15 της συμφωνίας περί της έδρας, το προσωπικό της ΕΚΤ υπόκειται όχι στη γερμανική εργατική νομοθεσία και στο γερμανικό δίκαιο κοινωνικών ασφαλίσεων, αλλά στο δίκαιο της Ένωσης, ενώ η ενδιαφερόμενη, της οποίας τα εισοδήματα δεν φορολογούνται στη Γερμανία, δεν έχει δικαίωμα στη χορήγηση γονικού επιδόματος.

23 Με απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2009, το Sozialgericht Frankfurt ακύρωσε τις αποφάσεις του Land Hessen και του επέβαλε την υποχρέωση να αναγνωρίσει ότι η F. Feyerbacher έχει δικαίωμα στη χορήγηση γονικού επιδόματος για τους πρώτους δώδεκα μήνες από τη γέννηση του τέκνου της.

24 Κατόπιν εφέσεως που ασκήθηκε κατά της ως άνω αποφάσεως, το Hessisches Landessozialgericht εκτιμά ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που απαριθμούνται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, του BEEG, με συνέπεια η F. Feyerbacher να δικαιούται το γονικό επίδομα, εκτός και αν αποδειχθεί ότι η χορήγηση του επιδόματος αυτού μπορεί να αποκλειστεί εν προκειμένω δυνάμει μιας ειδικής διατάξεως.

25 Το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί συναφώς ότι το άρθρο 15 της συμφωνίας περί της έδρας, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 36 του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ στο οποίο και παραπέμπει, θα μπορούσε καταρχήν να συνιστά τέτοια ειδική διάταξη.

26 Εντούτοις, το εν λόγω δικαστήριο εκτιμά ότι αυτό ισχύει μόνον εφόσον, πρώτον, οι ως άνω διατάξεις κατισχύουν της εφαρμογής των κανόνων συγκρούσεως τους οποίους προβλέπει το γερμανικό δίκαιο κοινωνικών ασφαλίσεων. Επίσης, στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να προσδιοριστεί εάν η συμφωνία περί της έδρας αποτελεί τμήμα του δικαίου της Ένωσης και, επομένως, εάν υπερέχει του εθνικού δικαίου ή εάν, αντιθέτως, αποτελεί διεθνή συνθήκη χωρίς υπερεθνική ισχύ η οποία, ως εκ του εθνικού κυρωτικού νόμου της εν λόγω συμφωνίας, έχει αποκτήσει την ίδια νομική ισχύ με τους λοιπούς γερμανικούς τυπικούς νόμους.

27 Δεύτερον, το εν λόγω δικαστήριο παρατηρεί ότι, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι το άρθρο 15 της συμφωνίας περί της έδρας υπερέχει του γερμανικού δικαίου, η διάταξη αυτή θα μπορούσε να αποκλείσει τη F. Feyerbacher από τη λήψη του γονικού επιδόματος μόνο στην περίπτωση στην οποία η φράση «όροι απασχολήσεως του προσωπικού», η οποία μνημονεύεται στην προαναφερθείσα διάταξη και στη γερμανική απόδοση του άρθρου 36 του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι συνεπάγεται τη μη εφαρμογή έναντι των υπαλλήλων της ΕΚΤ του συνόλου των διατάξεων της γερμανικής νομοθεσίας περί κοινωνικών παροχών, είτε αυτές εντάσσονται στο σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων είτε χρηματοδοτούνται από φορολογικούς πόρους, όπως στην περίπτωση του γονικού επιδόματος.

28 Πάντως, το Hessisches Landessozialgericht επισημαίνει ότι το ζήτημα είναι αμφιλεγόμενο καθόσον θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η προαναφερθείσα έννοια, εάν ερμηνευθεί κατά γράμμα, αφορά μόνο τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες γεννάται η σχέση εργασίας ή το γενικό πλαίσιο των ατομικών συμβάσεων εργασίας το οποίο, στην περίπτωση αυτή, ασφαλώς θα μπορούσε να περιλαμβάνει τις σχετικές με την κοινωνική ασφάλιση πτυχές της σχέσεως εργασίας, όχι όμως κατ' ανάγκη και τις κοινωνικές παροχές που χρηματοδοτούνται από φορολογικούς πόρους και συναρτώνται με την αρχή της εδαφικότητας.

29 Τρίτον, το Hessisches Landessozialgericht έχει αμφιβολίες ως προς το αν το άρθρο 15 της συμφωνίας περί της έδρας συνιστά όντως κανόνα συγκρούσεως κατ' εφαρμογή του οποίου οι εκδοθέντες από την ΕΚΤ όροι απασχολήσεως του προσωπικού εφαρμόζονται κατ' αποκλεισμό του δικαίου του κράτους της κατοικίας της F. Feyerbacher, και αν, σε μια τέτοια περίπτωση, πρέπει να συναχθεί από την απόφαση της 20ής Μαΐου 2008, C-352/06, Bosmann (Συλλογή 2008, σ. I-3827) ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας παραμένει παρά ταύτα ελεύθερη να εφαρμόζει τη νομοθεσία της στον βαθμό που η νομοθεσία αυτή παρέχει στον ενδιαφερόμενο επιπλέον οφέλη χωρίς να του προκαλεί οποιοδήποτε μειονέκτημα.

30 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται συναφώς εάν οι αποφάσεις της 16ης Δεκεμβρίου 2004, C-293/03, My (Συλλογή 2004, σ. I-12013), και της 16ης Φεβρουαρίου 2006, C-185/04, Öberg (Συλλογή 2006, σ. I-1453), μπορούν να επιβάλουν την ερμηνεία αυτή, ιδίως καθόσον με την πρώτη από τις αποφάσεις αυτές τονίστηκε ότι, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 10 ΕΚ, δεν μπορεί να γίνεται δεκτό ότι μια εθνική νομοθεσία μπορεί να εμποδίζει και, ως εκ τούτου, να αποτρέπει την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας εντός οποιουδήποτε οργάνου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αφαιρώντας από έναν υπάλληλο το δικαίωμα κοινωνικών παροχών το οποίο θα αποκτούσε στο πλαίσιο του εθνικού συστήματος εάν δεν είχε αναλάβει την εν λόγω επαγγελματική δραστηριότητα. Εντούτοις, πρέπει να

διευκρινιστεί εάν το στοιχείο ότι το προσωπικό της ΕΚΤ απαλλάσσεται από τον γερμανικό φόρο εισοδήματος ενώ το γονικό επίδομα χρηματοδοτείται από φορολογικούς πόρους αποκλείει μια τέτοια ερμηνεία σε περιπτώσεις όπως αυτή της κύριας δίκης.

31 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Hessisches Landessozialgericht ανέστειλε την ενώπιόν του διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Αποτελεί [η συμφωνία περί της έδρας] τμήμα του δικαίου της Ένωσης που κατισχύει του εθνικού δικαίου ή πρόκειται για σύμβαση διεθνούς δικαίου;

2) Πρέπει το άρθρο 15 της συμφωνίας περί της έδρας, σε συνδυασμό με το άρθρο 36 [του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ], να ερμηνεύεται συσταλτικά, υπό την έννοια ότι, όταν πρόκειται για υπαλλήλους της ΕΚΤ, η εφαρμογή των διατάξεων του γερμανικού δικαίου κοινωνικών ασφαλίσεων περί θεμελιώσεως δικαιωμάτων για παροχές αποκλείεται μόνον όταν οι εν λόγω υπάλληλοι λαμβάνουν από την ΕΚΤ, βάσει [των όρων απασχολήσεως του προσωπικού της ΕΚΤ], ομοειδείς ασφαλιστικές παροχές;

3) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο ερώτημα 2:

α) Πρέπει οι προαναφερθείσες διατάξεις να ερμηνεύονται υπό την έννοια ότι είναι αντίθετες προς την εφαρμογή εθνικής διατάξεως η οποία, όσον αφορά τη χορήγηση οικογενειακών παροχών, εφαρμόζει αποκλειστικά και μόνο την αρχή της εδαφικότητας;

β) Μπορεί το σκεπτικό του Δικαστηρίου στην [προαναφερθείσα απόφαση Bosmann, σκέψεις 31 έως 33] να ισχύσει κατ' αναλογία και για την εφαρμογή των προαναφερθεισών διατάξεων; Μήπως το άρθρο 15 της συμφωνίας περί της έδρας, σε συνδυασμό με το άρθρο 36 του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, αφαιρεί από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας τη δυνατότητα να χορηγεί οικογενειακά επιδόματα στους υπαλλήλους της ΕΚΤ που διαμένουν στο έδαφός της;»

**Επί των προδικαστικών ερωτημάτων**

32 Με τα προδικαστικά ερωτήματα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατά βάση εάν το άρθρο 15 της συμφωνίας περί της έδρας, σε συνδυασμό με το άρθρο 36 του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, αποκλείει τη δυνατότητα της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας να χορηγεί επίδομα όπως το επίμαχο της κύριας δίκης.

33 Καταρχάς, επιβάλλεται η εξέταση των επιχειρημάτων της Γερμανικής Κυβερνήσεως κατά τα οποία το γεγονός ότι η Ένωση δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος στη συμφωνία περί της έδρας έχει ως συνέπεια το απαράδεκτο της εξεταζόμενης αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.

34 Τα επιχειρήματα αυτά δεν μπορούν να γίνουν δεκτά. Επισημαίνεται συναφώς ότι, όπως προκύπτει από το πέμπτο εδάφιο του προοιμίου της, η συμφωνία περί της έδρας αποσκοπεί στον καθορισμό των προνομίων και ασυλιών της ΕΚΤ στη Γερμανία σύμφωνα με το πρωτόκολλο περί των προνομίων και ασυλιών. Στο πλαίσιο αυτό, όπως υποστηρίζουν η Επιτροπή και η ΕΚΤ, το άρθρο 15 της συμφωνίας περί της έδρας περιορίζεται στην εφαρμογή των αρχών τις οποίες έχουν καθιερώσει, αφενός, το πρωτόκολλο περί των προνομίων και ασυλιών, ιδίως τα άρθρα 13, 15 και 23 αυτού, και, αφετέρου, το πρωτόκολλο για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, ιδίως το άρθρο 36 αυτού.

35 Όσον αφορά τα προδικαστικά ερωτήματα, αυτά δεν αφορούν το ενδεχομένως υφιστάμενο δικαίωμα των υπαλλήλων της ΕΚΤ να λαμβάνουν κοινωνικές παροχές που χορηγούν τα κράτη μέλη, αλλά τη δυνατότητα των κρατών αυτών να χορηγούν τέτοιες παροχές.

36 Κατά το άρθρο 13 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών, οι αποδοχές, μισθοί και λοιπές αμοιβές που καταβάλλουν οι Κοινότητες στους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό τους απαλλάσσονται από τους εθνικούς φόρους και βαρύνονται με φόρο υπέρ των Κοινοτήτων.

37 Το άρθρο 15 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών ορίζει ότι το Συμβούλιο καθορίζει ομοφώνως προτάσει της Επιτροπής το καθεστώς των κοινωνικών παροχών που εφαρμόζεται στους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό των Κοινοτήτων.

38 Δυνάμει του άρθρου 23, πρώτο εδάφιο, του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών, το πρωτόκολλο αυτό εφαρμόζεται στην ΕΚΤ, στα μέλη των οργάνων της και στο προσωπικό της, με την επιφύλαξη των διατάξεων του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ.

39 Το άρθρο 36, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ ορίζει ότι το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ, μετά από πρόταση της εκτελεστικής επιτροπής, καθορίζει το καθεστώς του προσωπικού της ΕΚΤ.

40 Βάσει των ανωτέρω διατάξεων, η ΕΚΤ προσδιόρισε τους όρους απασχολήσεως του προσωπικού της ΕΚΤ. Δυνάμει των όρων αυτών, οι αποδοχές, μισθοί και λοιπές αμοιβές που καταβάλλει η ΕΚΤ στο προσωπικό της υπόκεινται σε φόρο υπέρ των Κοινοτήτων.

41 Οι όροι απασχολήσεως του προσωπικού της ΕΚΤ καθιερώνουν επίσης ένα σύνολο κοινωνικών παροχών υπέρ του προσωπικού της ΕΚΤ που ομοιάζουν προς τις συνήθως προβλεπόμενες από τα κράτη μέλη παροχές και περιλαμβάνουν ιδίως ασφάλιση ασθενείας, ασφάλιση κατά του κινδύνου ατυχήματος, αναπηρίας και θανάτου, ασφάλιση κατά της ανεργίας, σύστημα συντάξεως γήρατος καθώς και διάφορα οικογενειακά επιδόματα.

42 Ειδικότερα, όπως προκύπτει από την ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία, μεταξύ των οικογενειακών επιδομάτων που προβλέπονται με τους όρους απασχολήσεως του προσωπικού της ΕΚΤ συγκαταλέγονται το επίδομα στέγης, το επίδομα συντηρούμενου τέκνου, το επίδομα σπουδών, το προσχολικό επίδομα καθώς και η άδεια μητρότητας μετ' αποδοχών διάρκειας 20 εβδομάδων.

43 Όπως προκύπτει από τη σκέψη 12 της παρούσας αποφάσεως, στους όρους απασχολήσεως του προσωπικού της ΕΚΤ διευκρινίζεται ότι τα επιδόματα αυτά δεν είναι εντελώς αυτοτελή σε σχέση με επιδόματα προερχόμενα από άλλες πηγές.

44 Επομένως, η εξέταση των ερωτημάτων που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο πρέπει να γίνει σε αυτό το πλαίσιο.

45 Συναφώς, μολονότι αληθεύει ότι το άρθρο 15 της συμφωνίας περί της έδρας δεν επιτρέπει στο κράτος της έδρας του οργάνου να επιβάλει στους υπαλλήλους της ΕΚΤ υποχρεώσεις ουσιαστικής ή διαδικαστικής φύσεως προκειμένου να μπορέσουν να τύχουν των παροχών που προβλέπονται στους όρους απασχολήσεως του προσωπικού της ΕΚΤ, εντούτοις, το εν λόγω άρθρο ουδόλως επιβάλλει στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, ως κράτος της έδρας του οργάνου, να προβλέπει τη χορήγηση στους υπαλλήλους αυτούς του επίμαχου στην κύρια δίκη γονικού επιδόματος (βλ., κατ' αναλογία, προαναφερθείσα απόφαση Bosmann, σκέψη 27, καθώς και απόφαση της 12ης Ιουνίου 2012, C-611/10 και C-612/10, Hudzinski και Wawrzyniak, σκέψη 45).

46 Ομοίως, το εν λόγω άρθρο δεν αφαιρεί από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η οποία δεν εξαρτά το δικαίωμα στο επίδομα αυτό από προϋποθέσεις σχετικές με την απασχόληση ή με την ασφάλιση, τη δυνατότητα να χορηγεί το εν λόγω επίδομα σε όσους υπαλλήλους της ΕΚΤ κατοικούν στην επικράτειά της, εφόσον η δυνατότητα της χορηγήσεως αυτής απορρέει όντως από τη νομοθεσία του εν λόγω κράτους και εφόσον οι σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης δεν αποκλείουν τη δυνατότητα αυτή (βλ., κατ' αναλογία, προαναφερθείσες αποφάσεις Bosmann, σκέψεις 28, 31 και 32, καθώς και Hudzinski και Wawrzyniak, σκέψεις 48 και 49).

47 Όσον αφορά το επιχείρημα της ΕΚΤ και της Επιτροπής ότι η αυτονομία της ΕΚΤ για τον καθορισμό των όρων απασχολήσεως του προσωπικού της αντιτίθεται στη χορήγηση του επίμαχου στην κύρια δίκη επιδόματος προς τα μέλη του προσωπικού της ΕΚΤ, δεν καθίσταται προφανές για ποιό λόγο η χορήγηση αυτή θα μπορούσε να θίξει την αυτονομία που διαθέτει η ΕΚΤ για τον καθορισμό των όρων απασχολήσεως του προσωπικού της.

48 Κατόπιν των ανωτέρω, στα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 15 της συμφωνίας περί της έδρας, σε συνδυασμό με το άρθρο 36 του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, δεν αποκλείει τη δυνατότητα της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας να χορηγεί επιδόματα όπως το επίμαχο στην κύρια δίκη.

**Επί των δικαστικών εξόδων**

49 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαίνεται:

**Το άρθρο 15 της συμφωνίας της 18ης Σεπτεμβρίου 1998 μεταξύ της Γερμανικής Κυβερνήσεως και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας περί της έδρας του εν λόγω οργάνου, σε συνδυασμό με το άρθρο 36 του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, όπως προσαρτήθηκε στη Συνθήκη ΕΚ, δεν αποκλείει τη δυνατότητα της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας να χορηγεί επιδόματα όπως το επίμαχο στην κύρια δίκη.**

(υπογραφές)